

Θέλει αρετή και τόλμη...

Η απόπειρα αναστροφής της γενικευμένης στη χώρα μας χωρο-αταξίας διά της χρήσης του εργαλείου της χωροταξίας, είναι αναμφισβήτητα μια εξόχως σημαντική προσπάθεια. Η επί δεκαετίες συστηματική απουσία πολιτικής βούλησης για τη ρύθμιση του χώρου και τον καθορισμό χρήσεων γης, δεν έχει προκαλέσει στρεβλώσεις μόνο στην ανάπτυξη της χώρας, αλλά και στην αντίληψη πολιτικών και πολιτών. Απ' αυτή την άποψη πρόκειται για μια ιδιαίτερος δυσχερή προσπάθεια και...

Υπ' αυτό το πρίσμα αξιολογείται κατ' αρχήν ως θετικό το γεγονός της ανακοίνωσης των ειδικών Χωροταξικών Σχεδίων για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και τον Τουρισμό, αν και το -λογικά και επιστημονικά πρωθύστερο- Γενικό Χωροταξικό Σχέδιο της χώρας θα ανακοινωθεί στο αμέσως επόμενο διάστημα, σύμφωνα με τις εξαγγελίες.

Δεν θα πρέπει, ωστόσο, να παραβλέψουμε ότι η χωροταξία ως όρος (εμφανίστηκε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο) είναι αρκετά αφηρημένος, γι' αυτό και έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς αρκετοί διαφορετικοί ορισμοί ανάλογα με τη σημασία που δίνεται στον τεχνοκρατικό ή κοινωνικό της χαρακτήρα. Βέβαιο είναι ότι πέρα από την ευρεία αντίληψη της χωροταξίας ως εργαλείου εναρμόνισης του δεδομένου χώρου (φυσικού περιβάλλοντος) και του κοινωνικοοικονομικού γίνεσθαι, υπάρχει και μια άλλη διεθνής αντίληψη: για παράδειγμα η ΕΕ την αντιμετωπίζει ως μια από τις μεθόδους για τη χάραξη πολιτικής πάνω στην προετοιμασία της αυριανής κοινωνίας.

Η χωροταξική πολιτική αποβλέπει στο συντονισμό όλων των ενεργειών που επιδρούν στο χώρο και ασκούνται από τους φορείς εξουσίας, όπως το κράτος και η Αυτοδιοίκηση, αλλά και τους πολίτες, προς τους οποίους μάλιστα απευθύνεται και τους οποίους επηρεάζει άμεσα η πολιτική αυτή. Και το μείζον ζήτημα που ανακύπτει είναι αν ο σχεδιασμός επί χάρτου είναι δυνατόν να μεταφερθεί επί εδάφους. Ερώτημα καίριο, καθώς γι' αυτή την ουσιαστική εργασία δεν αρκεί η πολιτική βούληση ενός υπουργού ή έστω μιας κυβέρνησης. Τα σχέδια, όπως διδάσκει η μακρά εμπειρία, εξουδετερώνονται πλήρως από τη δράση (ή απραξία) του κράτους, της Αυτοδιοίκησης, των ιδιωτικών επιχειρήσεων και πάνω απ' όλα τη δράση ενός εκάστου εκ των πολιτών. Οι τελευταίοι είναι αυτοί που συνήθως διαμαρτύρονται όταν υφίστανται τις συνέπειες της αυθαιρεσίας, όταν βιώνουν ένα ανοργάνωτο χώρο, αλλά και οι ίδιοι που εναντιώνονται, με καθημερινές πρακτικές, σε οποιαδήποτε προσπάθεια ρύθμισης του χώρου, με τους αναπόφευκτους περιορισμούς που απαιτεί μια τέτοια πράξη. Οι ίδιοι που συμπράττουν στη χωρο-αταξία και αρνούνται τη χωροταξία.

Κατά συνέπεια, το ζήτημα της ανασυγκρότησης του χώρου και της αναστροφής της καταστροφικής κατεύθυνσης που έχει λάβει στη χώρα μας ολόκληρη τη μεταπολεμική περίοδο, μπορεί να είναι θέμα τεχνικό, κυρίως, όμως, είναι θέμα πολιτικό και κοινωνικό. Είναι θέμα δημοκρατίας. Και ως τέτοιο θέλει αρετή και τόλμη, ώστε να πειστούν οι πολίτες πως τα σχέδια που προτείνονται θα διασφαλίσουν τους φυσικούς πόρους, το περιβάλλον θα γίνει καλύτερο, η ποιότητα της ζωής τους θα βελτιωθεί και ταυτόχρονα θα εξασφαλιστούν νέες ευκαιρίες απασχόλησης. Ο μακρύς εθισμός στη χωρο-αταξία, όπως προαναφέραμε, καθιστά το εγχείρημα δυσχερές, πλην, όμως, εκ των ων ουκ άνευ.

